

Arte-fakt sdružení pro ochranu památek, z.s. – 10 let existence spolku

Arte-fakt, Association for Cultural Heritage Protection, civic association – 10 Years of Existence

Luboš Machačko, Petr Gláser | Arte-fakt sdružení pro ochranu památek, z.s.

Klíčová slova

restaurování | péče o památky | restaurátor-konzervátor | konference | mezioborová spolupráce

Key words

conservation | monument care | conservator-restorer | conference | interdisciplinary cooperation

Abstrakt

Článek je věnován okolnostem vzniku a aktivitám spolku Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z. s. Jsou v něm popsány důvody vzniku spolku, jakým byla například snaha vstoupit do diskuze o uznávání kvalifikace a statutu profese konzervátora a restaurátora v ČR, dále formulovány hlavní cíle spolku a uveden stručný přehled jeho více než desetileté činnosti. Text obsahuje vybrané příklady realizovaných akcí, jejichž prostřednictvím sdružení naplňuje vytyčené cíle, kterými jsou především rozvoj profesních a společenských aktivit a podpora a popularizace oboru restaurování a péče o památky. Pozornost je věnována taktéž historii a současnosti cyklu konferencí Restaurování a ochrana uměleckých děl, jakož i s ním spojené publikační činnosti spolku.

Abstract

The article deals with the circumstances of the time of foundation and activities of Arte-fakt, Association for Cultural Heritage Protection, civic association. It describes reasons why it was established – among others it was for example an attempt to enter the discussion concerning qualification and status recognition of the profession of a conservator and restorer in the Czech Republic. The paper also lists the main goals of the association and gives a brief overview of its more than ten-year long activity. The text presents selected examples of the events held, through which the association reaches the set-up goals, namely above all development of professional and social activities as well as support and popularization of cultural heritage care. The article also focuses on the history and the present of the conference cycle called Restoration and Protection of Artworks and also on publishing activities of the association relating to the conference.

Úvod

Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z. s., vznikl na jaře roku 2006 na základě podnětu několika mladých restaurátorů jako profesní organizace sdružující profesionály v oboru péče o památky. Založení sdružení vzešlo ze dvou základních impulzů. Prvním impulzem tehdy byla v naší republice znovuobnovená debata o uznávání kvalifikace a statutu profese konzervátora a restaurátora, která vyústila ve snahu části restaurátorů o resuscitaci záměru založení Komory restaurátorů ČR. Druhým impulzem byla potřeba zakladatelů sdružení rozvinout aktivity, které přesahovaly mantinely jejich běžné restaurátorské praxe. Tyto aktivity souvisely s tehdejší nedostatečnou informovaností odborné veřejnosti o nejnovějších trendech v restaurátorské práci, v technologii obnovy památek i v oblasti teorie a praxe památkové péče jak v České republice, tak i v zahraničí.

Forma občanského sdružení ve smyslu profesní organizace založené na dobrovolném členství byla a je pro naplňování takových snah a cílů vhodnou platformou. Díky statutu sdružení vstoupili členové aktivně nejen do diskuze o založení komory restaurátorů, ale i do debat o dalších legislativních i praktických aspektech obnovy památkových objektů. V neposlední řadě nelze nezmínit skutečnost, že sdružení se může jako

právní osoba ucházet o možnost čerpání finanční podpory pro své aktivity a naplňování cílů z veřejných i soukromých fondů.

Vznik a aktivity spolku

Dne 23. 2. 2006, v souladu s dříve platným § 6 zákona č. 83 / 1990 Sb., o sdružování občanů, který je dnes nahrazen novým Občanským zákoníkem, byl předán Ministerstvu vnitra ČR návrh na registraci občanského sdružení Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek. Návrh předložil přípravný výbor ve složení Jiří Bláha, Jakub Ďoubal, Petr Gláser, Luboš Machačko a Renata Vyskočilová. Sídlem občanského sdružení se stalo náměstí Národního odboje 48 v Kutné Hoře.

Jednou z prvních akcí nově vznikajícího sdružení bylo pracovní setkání restaurátorů, pořádané ve spolupráci s Fakultou restaurování Univerzity Pardubice, které se konalo dne 10. 3. 2006 v Litomyšli. Více než sedm desítek účastníků se tehdy věnovalo diskuzi nad aktuálním vývojem památkové péče a stavem restaurování v České republice. Z tohoto jednání vzešlo prohlášení o čtyřech základních bodech, které bylo přípravným výborem zasláno tehdejšímu generálnímu

řediteli Národního památkového ústavu v Praze Tomáši Hájkovi. Prohlášení bylo zároveň rozesláno na vědomí zástupcům vybraných institucí, škol a sdružení.

Členskou základnu tvoří v současné době čtyřicet šest aktivních členů. Jak už bylo zmíněno, jedná se o sdružení profesní, a tak neudiví, že drtivá většina z nich jsou restaurátoři. Dále lze v řadách sdružení nalézt technology a historiky umění. Většina členů vykonává svou profesi jako OSVČ, ať už jako hlavní, nebo vedlejší činnost.

Hlavními cíli Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z. s., jsou:

1. aktivní uskutečňování mezioborové spolupráce při obnově památek,
2. popularizace oboru restaurování a péče o památky,
3. podpora a rozvoj profesních a společenských aktivit,
4. podpora komunikace mezi odbornou a laickou veřejností.

Společným jmenovatelem těchto cílů je uplatňování smysluplné mezioborové spolupráce při restaurování a obnově památek. Vycházející z komplexnosti uměleckého díla či památky, a to zejména z jeho časové, materiálové a výrazové vrstevnatosti a obsažnosti, snaží se členové

sdružení o adekvátní přístup k jeho obnově, a to účinnou spoluprací všech relevantních profesí, které se na obnově historických objektů podílejí. Vedle restaurátora to nejčastěji bývá technolog, historik umění, projektant nebo architekt. Stranou nesmí zůstat ani investor a majitel objektu. Konsenzus těchto složek je předpokladem pro zdařilou obnovu uměleckého či uměleckořemeslného díla. V neposlední řadě nelze zapomenout na laickou veřejnost, která je zpravidla koncovým uživatelem památky. Proto se sdružení zaměřuje také na podporu komunikace s veřejností a přibližování problematiky péče o památky veřejnosti.

Hlavními aktivitami, kterými sdružení naplňuje své cíle, jsou:

1. organizování přednášek,
2. organizování konferencí, workshopů,
3. organizování výstav,
4. publikační činnost.

Hlavní aktivitou sdružení je pořádání cyklu konferencí Restaurování a ochrana památek, který probíhá již od roku 2006. Konference se konají tradičně v druhé polovině listopadu. Prvních pět ročníků se konalo v areálu státního zámku Litomyšl. Od roku 2012 se konference konají v Galerii Středočeského kraje v Kutné Hoře.

Obr. 1. Z konference Restaurování a ochrana uměleckých děl 2010 v Litomyšli. Foto Luboš Machačko.

Obr. 2. Komentovaná prohlídka restaurátorských prací na zámku Kratochvíle, 2008. Foto Luboš Machačko.

Smyslem konferencí je vytvoření platformy pro setkávání restaurátorů, technologů, historiků umění, památkářů, architektů a dalších profesí podílejících se na obnově kulturního dědictví, výměna aktuálních informací z oboru a navázání a podpora mezioborové spolupráce. Konference má každoročně jedno nosné téma, které je reflektováno v příspěvcích a prezentacích účastníků jak z restaurátorského, tak i technologického a umělecko-historického hlediska. To všechno probíhá nejen na národní, ale v posledních letech díky účasti zahraničních odborníků také na mezinárodní, řekněme středoevropské, úrovni. Důležitým prvkem konferencí je prostor pro diskuzi, na základě které může dojít k vyjasnění postojů, týkajících se daného tématu, či ideálně k určitému konsenzu účastníků.

Konference jsou pořádány s podporou veřejných institucí a soukromých sponzorů. Konání konference finančně podpořily například Pardubický kraj, město Litomyšl, Středočeský kraj, město Kutná Hora či Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Tradičním partnerem při organizaci akce je Fakulta restaurování Univerzity Pardubice v Litomyšli.

Druhou významnou aktivitou je pořádání výstav. Dosud největší takovou realizací byla výstava Arte-fakt 2010, restaurátorské práce v regionu Kutná Hora, která se konala v chrámu Nane-

bevzetí Panny Marie v Kutné Hoře-Sedlci v roce 2010. Na výstavě byly veřejnosti představeny vybrané restaurátorské práce z regionu, na kterých se podíleli členové sdružení. K vidění byly ukázky restaurování kamenných plastik, nástěnných maleb, závěsných obrazů a uměleckých děl na papíře. Jedním z nepopiratelných kladů expozice bylo, že vzhledem ke skutečnosti, že výstava byla instalována v lodi chrámu, mohli návštěvníci kromě velkoformátových posterů a instalovaných trojrozměrných objektů obdivovat příklady zrestaurovaných nástěnných maleb přímo na místě v kupoli křížení a na klenbách ochozových kaplí. Tuto akci se podařilo uspořádat mimo jiné díky finanční podpoře z Dobročinného fondu Philip Morris – regionální projekty 2009.

Pro velký zájem veřejnosti byla výstava v menším měřítku zopakována ještě jednou, a to následujícího roku v Galerii Univerzity Pardubice.

Dalším příkladem toho, jak sdružení naplňuje cíle rozvoje profesních a společenských aktivit a popularizaci oboru péče o památky, jsou komentované prohlídky restaurátorských prací přímo v restaurovaných objektech. Účastníci těchto setkání mají mimořádnou příležitost se seznámit s průběhem prací přímo na dané památce. Jedná se o neocenitelný způsob, kterak nahlédnout do „zákulí“ restaurátorského procesu, a příležitost plně pochopit specifickou problematiku obnovy

konkrétní památky. Jako příklad uvedme komentovanou prohlídku zámku Kratochvíle u Netolic. Jednalo se o prohlídku právě restaurovaných interiérů, výklad a ukázkou používaných technik a materiálů. Dále o seznámení návštěvníků s již zrestaurovanými částmi zámku, jejichž obnova probíhala v různých časových obdobích. Návštěvníci tak měli možnost porovnat dobové přístupy k obnově zámku a práci několika různých restaurátorských týmů. To všechno bylo doplněno umělecko-historickým výkladem, zasazujícím význam objektu a jeho obnovy do širšího kontextu.

Velmi důležitou aktivitou sdružení je také publikační činnost. Od roku 2006 vydalo sdružení devět celobarevných publikací. Jedná se o sborníky textů z konferencí a obsáhlý katalog k výstavě Arte-fakt 2010.

Sdružení Arte-fakt je provozovatelem internetových stránek www.arte-fakt.cz, které slouží jako informační server pro odbornou i laickou veřejnost. Stránky monitorují aktuální dění v oboru, nabízejí možnost diskuse, přinášejí seznam odborných akcí a podobně.

Závěr

Závěrem lze poznamenat, že od doby založení sdružení se mnoho věcí v oblasti restaurování a památkové péče změnilo. Zejména pohled na

kalendář pořádaných akcí je diametrálně odlišný, než byl před deseti lety. Na výrazném nárůstu počtu konferencí, seminářů nebo workshopů se aktivně podílejí nejen probudivší se veřejné subjekty, ale právě i drobné spolky a sdružení. Prohlubuje se spolupráce mezi institucemi jak na národní, tak i mezinárodní úrovni. Elektronická média usnadnila sdílení informací. Ve středoevropském prostoru pokračuje diskuse o podstatě a možnostech ukotvení profese restaurátora-konzervátora do legislativního rámce.

Přesto, nebo právě proto zůstává úloha našeho sdružení jako jednoho z článků podílejících se na tomto odborném kvasu nezastupitelná.

Na úplný závěr je důležité připomenout, že činnost sdružení je založená výlučně na dobrovolnické bázi. Členové za svou činnost nejsou nijak honorováni. Činnost sdružení je dotována převážně členskými příspěvky a různými druhy jednorázové finanční podpory vždy vázané na pořádání konkrétní akce. I když, jak je patrné z cílů, se sdružení profiluje poměrně úzce, a pohybuje se v dobře čitelném segmentu aktivit, oblasti, ve kterých by mohlo vyvíjet svou další činnost, se stále rozšiřují. Také proto nezbyvá než poděkovat všem členům za jejich aktivní přístup a popřát jim mnoho elánu a sil přinejmenším do další desítky let činnosti.

Obr. 3. Z exkurze po renesančních fasádách ve Slavonicích, 2014. Foto Luboš Machačko.

Obr. 4. Exkurze po restaurování kachlových kamen na Pražském Hradě, 2015. Foto Luboš Machačko.

Seznam autorů článků publikovaných ve sbornících z konferencí sdružení pro ochranu památek Arte-fakt v letech 2006–2015

sestavila **Z. Gläserová Lebedová**

| Antony Čekalová Sylva, 2015: *Příklady konsolidace střeby a glazury u historických kachlových kamen*, s. 40–49
 | Barla Matěj – Červinka Josef, 2012: *Projekt na rekonstrukci zaniklého svatostánku aronu-ha kodeš Horní synagogy v Mikulově*, s. 40–45
 | Beranová Kateřina – Kopecká Veronika, 2014: *Čištění kombinované techniky na papíře – Panna Maria Kutnohorská*, s. 64–69
 | Bézard Amélie, 2015: *Japanese lacquer bottles from the Schönbrunn Palace. Examination – Preservation – Presentation*, s. 30–39
 | Bláha Jiří, 2012: *Obnova fasád Rondelu v Jindřichově Hradci*, s. 28–33
 | Bláha Jiří – Waisserová Jana, 2011: *Restaurování maleb a štuků na zámku Kratochvíle*, s. 18–25
 | Bláha Jiří – Wichterlová Zuzana a kol., 2006: *Restaurování vily zámku Kratochvíle*, s. 5–7, obr. 43
 | Cermanová Tereza, 2010: *Retuše skleněných deskových negativů*, s. 16–18, obr. 35
 | Černý Lukáš, 2009: *Průzkum restaurátorské činnosti bratří Boháčů*, s. 14–15, obr. 39
 | Čoban Josef, 2008: *Nástin problematiky restaurování nástěnné malby – odstranění fixází na bázi umělých polymerů*, s. 14–16, obr. 31
 | Čoban Josef, 2011: *Návrhy na restaurování – jsou vůbec zapotřebí? Poznámka k problému*, s. 10
 | Čoban Josef – Čobanová Hana, 2014: *Čištění polychromovaných renesančních dřevěných stropů nebo jejich rozbraných a druhotně použitých částí*, s. 44–49
 | Čoban Josef – Hamsíková Františka – Hamplová Petra – Čobanová Hana, 2014: *Sejmutí souvislého nitrocelulóзовého nátěru z povrchu nástěnné malby*, s. 38–43
 | Doležalová Jana – Tišlová Renata – Rejman Petr, 2015: *Konsolidace Stěly s bustou Fauna ze státního zámku Konopiště*, s. 12–19
 | Drdáký Miloš – Lesák Jaroslav, 2009: *Metody plošného průzkumu*

ztracené soudržnosti omítky s podkladem, s. 29–31, obr. 49
 | Dvořáková Jana, 2008: *Restaurování perské lakované vazby z fondu NK ČR*, s. 10–11, obr. 29
 | Ďoubal Jakub, 2006: *Restaurování sousolí sv. Václava před Jezuitskou kolejí v Kutné Hoře*, s. 19–21, obr. 53
 | Ďoubal Jakub, 2007: *Několik poznatků z restaurování Chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře*, s. 8–9, obr. 41
 | Ďoubal Jakub, 2008: *Rekonstrukce pozdně gotického chřtíže z Chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře*, s. 8–9, obr. 28
 | Ďoubal Jakub, 2010: *Restaurování Kamenné kašny v Kutné Hoře – historické a současné přístupy k plastickým retuším*, s. 25–27, obr. 41
 | Ďoubal Jakub, 2011: *Historické a současné přístupy k restaurování Kamenné kašny v Kutné Hoře*, s. 38–41
 | Ďoubal Jakub, 2014: *Možnosti objektivního hodnocení čištění kamene*, s. 14–21
 | Fedorčák Jan, 2007: *Restaurování sochy sv. Benna a andílka s kartuší z mariánského sloupu v Kladně*, s. 12–13, obr. 43
 | Fialová Anna, 2015: *Rozpustnost polymerů – podstatné kritérium pro výběr konsolidačních prostředků*, s. 56–63
 | Fortelná Irena – Slovák Radomír, 2014: *Komplexní restaurování Bible kralické z roku 1613 (poster)*, s. 70–71
 | Gabčová Veronika, 2007: *Nové nedeštruktivní metody výskumu aplikované v restaurátorské praxi a metodika výuky*, s. 18–20, obr. 47
 | Gabčová Veronika, 2008: *Vzdělávání v oblasti rozvíjení výtvarných schopností a odborných spůsobností v restaurátorském procese. Metodika, aplikácie, inovatívne spôsoby*, s. 19–21, obr. 33
 | Gírsa Václav – Hanzl Miloslav – Michoinová Dagmar, 2011: *Koncepce a výsledky restaurování průčelí východní brány hradu Lipý v kontextu se záchranou a oživením zanikající památky*, s. 11–17
 | Gläser Petr, 2006: *Několik poznámek k restaurování nápisů na kamenosochařských památkách*, s. 25–26, obr. 57
 | Gläser Petr, 2007: *Příspěvek k poznání metody fluátování kamenosochařských děl – odkaz historických technologií*, s. 10–11
 | Gläser Petr, 2014: *Několik poznámek k současné praxi čištění kamenosochařských děl*, s. 10–13
 | Gläser Petr – Gläserová Lebedová Zdenka, 2015: *Historické metody konsolidace památek. Použití fluorokremičitanů na přelomu 19. a 20. století*, s. 6–11

| Gläserová Lebedová Zdenka, 2009: *Archivní a restaurátorský průzkum*, s. 10–13, obr. 37
 | Glombová Barbora, 2008: *Restaurování nástěnných maleb vedut v hlavním sále Thunovského letohrádku v Ledči n. Sázavou*, s. 17–18, obr. 32
 | Glombová Barbora – Frühaufer Jan – Kuřátková Zuzana – Suchan Jiří, 2006: *Restaurátorské práce v kostele svaté Markéty v Loukově, svatého Martina v Dolním Městě a svatého Jiří v Řečici*, s. 11–13, obr. 47
 | Havlín Jakub – Kotlík Petr – Spiwok Vojtěch – Hucková Martina, 2007: *Restaurování restaurovaného pomoci enzymů*, s. 14–17, obr. 45
 | Havlín Jakub – Waisserová Jana, 2012: *Vybrané památkové postupy pro kvalitnější péči o sochařské a stavební památky – výzkumné projekty doplňující projektovou přípravu*, s. 34–39
 | Hečková Petra, 2012: *Projekt Platforma pro památkovou péči, restaurování a obnovu*, s. 7
 | Hercová Slivková Eliška – Slovák Radomír, 2014: *Komplexní restaurování inkunábule z roku 1483 (poster)*, s. 72–73
 | Hucková Martina – Kotlík Petr, 2006: *Možnosti konzervace umělého kamene pojeného epoxidy*, s. 22–24, obr. 55
 | Koktejnová Aneta – Tišlová Renata, 2015: *Testování prostředků pro lepení sádrových artefaktů*, s. 20–29
 | Kopecká Veronika, 2008: *Restaurování transparentních papírů*, s. 24–26, obr. 35
 | Kopecká Veronika, 2010: *Retuš uměleckých děl na papíře*, s. 12–15, obr. 33
 | Kotlík Petr – Škrdlantová Markéta – Drábková Klára – Fialová Anna, 2014: *Vodné mikroemulze, teorie a praxe*, s. 22–27
 | Kudrnovský Miloš – Kašpar Jiří, 2012: *Rehabilitace secesní fasády domu čp. 57 ve Dvoře Králové nad Labem*, s. 20–27
 | Lahoda Tomáš, 2015: *Konsolidace nekonsolidovatelného*, s. 50–55
 | Lebedová Zdenka, 2006: *Nástěnné malby v presbytáři kostela / Povýšení sv. Kříže ve Františkových Lázních*, s. 14–15, obr. 49
 | Lebedová Zdenka, 2007: *Poznámky k nedávnému restaurování výzdoby kaple sv. Barbory ve stejnojmenné věži v areálu Arcidiecézního muzea Olomouc*, s. 36–38, obr. 57
 | Lettrichová Veronika, 2006: *Komplexní restaurování Postyla katolická z roku 1722*, s. 37–39, obr. 67
 | Machačko Luboš, 2006: *Restaurování portrétu neznámého šlechtice s řádem Marie Terezie ze sbírek Múzea Červený Kameň*, s. 16–18, obr. 51

| Machačko Luboš, 2007: *Restaurování sálu č. 116 v budově bývalé prelatury zámku ve Žďáru nad Sázavou*, s. 33–35, obr. 55
 | Machačko Luboš, 2008: *Transfer malby – záchrana a destrukce*, s. 22–23, obr. 34
 | Machačko Luboš, 2009: *Průzkum nástěnných maleb v kostele sv. Víta v Zahrádce u Ledče nad Sázavou*, s. 18–20, obr. 43
 | Machačko Luboš, 2010: *Retuš a závěrečná prezentace portrétu panovníka s řádem Marie Terezie*, s. 28–29, obr. 43
 | Machačko Luboš, 2012: *Občanské sdružení Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek*, s. 6
 | Machačko Luboš, 2014: *Odstraňování celoplošné přemalby z obrazu Svatá Alžběta – Formulace základních otázek jako předpoklad obnovy uměleckého díla*, s. 50–55
 | Nejedlý Vratislav, 2008: *Restaurování, konzervování, reverzibilita*, s. 5
 | Nejedlý Vratislav, 2010: *Retuš výtvarných děl. Některé poznámky k užívání a obsahu pojmu*, s. 6–11
 | Ohlidalová Martina – Kučerová Irena, 2006: *Vliv kationů kovů na degradaci kolagenových materiálů*, s. 30–32, obr. 61
 | Panáčková Feixová Jana – Panáček Michal, 2009: *Dokumentace drobných sakrálních památek Českého Švýcarska a její zobrazení v mapovém projektu GIS*, s. 16–17, obr. 41
 | Pařenicová Petra, 2010: *Restaurování a konzervace pozdně gotického vápencového epitafru bratří von Wald ze zámecké kaple v Ebergassing*, s. 22–24, obr. 39
 | Pavelec Petr, 2012: *Krumlovský Hrádek a idea jeho komplexního restaurování aneb Od konzervace ke „konsekraci“*, s. 12–19
 | Pekárková Josefina, 2006: *Konzervace a restaurování interiéru kostela sv. Václava v Opavě*, s. 8–10, obr. 45
 | Slížková Zuzana – Drdáký Miloš – Frankeová Dita – Nosál Libor – Zeman Antonín, 2009: *Materiálový průzkum historických malt z Karlova mostu*, s. 26–28, obr. 47
 | Sojková Karina, 2006: *Komplexní restaurování knihy Itinerarium Sacrae Scripturae, 1592*, s. 35–36, obr. 65
 | Sojková Karina, 2009: *Restaurování plakátu cirkusu Sarrasani (1935–1940?)*, s. 32–33, obr. 51
 | Solař Miloš, 2007: *K otázkám restaurování v památkové péči*, s. 5–7
 | Solař Miloš, 2008: *Úvaha o rekonstrukci a reverzibilitě v restaurování*, s. 6–7

Obr. 5. Konference Restaurování a ochrana uměleckých děl 2010 v Litomyšli. Foto Luboš Machačko.

Obr. 6. Z výstavby Artefakt 2010 v chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Kutné Hoře Sedlci. Foto Jakub Ďoubal.

- | Solař Miloš, 2012: *Formulace zadání – klíčová součást přípravy restaurování památek uměleckých i neuměleckých*, s. 8–9
- | Šíkolová Kateřina – Kopecká Veronika, 2014: *Metody čištění plasty z papíra – Boží Hrob*, s. 56–63
- | Špale Václav, 2007: *Restaurování zásahy na sgrafitové výzdobě severního průčelí Velké Mičkovny v Královské zahradě Pražského hradu*, s. 25–28, obr. 51
- | Špale Václav a kol., 2011: *Koncepce restaurování a rekonstrukce zahradních prospektů zámku Troja*, s. 26–30
- | Šulcová Veronika – Fagová Dana, 2014: *Čištění historických textilií*, s. 28–37
- | Tauchmanová Renata – Tišlová Renata, 2015: *Testování adheziv pro barevnou vrstvu*, s. 64–74
- | Tupá Kateřina, 2012: *Restaurování průzkum podle zákona o státní památkové péči*, s. 10–11
- | Vácha Zdeněk, 2009: *Průzkumy památek – cíle a metody*, s. 7–9
- | Vácha Zdeněk, 2011: *Koncepce restaurování – více otázek či odpovědí?*, s. 7–9
- | Vácha Zdeněk, 2014: *Úvodní poznámka k čištění uměleckých děl*, s. 6–9
- | Vávrová Petra, 2011: *Pojetí restaurátorského a konzervátorského zásahu u fotografických materiálů*, s. 31–35
- | Vávrová Petra – Krčmářová Štěpánka, 2006: *Přístupy k identifikaci historických fotografických technik*, s. 27–29, obr. 59
- | Vojtěchovský Jan, 2007: *Srovnání restaurování dvou oltářních obrazů z kaple sv. Bernarda a Českých zemských patronů kostela Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele v Kutné Hoře – Sedlci*, s. 29–32, obr. 53
- | Vojtěchovský Jan – Bayer Karol – Cechlová Marie – Dunajská Jana – Gubarenko Maria, 2009: *Průzkum nástropní malby Shromáždění Olympianů ve středověm poli hlavního sálu zámku Lnáře*, s. 21–25, obr. 45
- | Vojtěchovský Jan – Krhánková Kateřina, 2010: *Zpráva z workshopu prof. Paola Pastorrela Estetická prezentace nástěnných maleb*, s. 19–21, obr. 37
- | Vurbsová Radana – Slovák Radomír, 2014: *Komplexní restaurování konvolutu tří starých tisků (poster)*, s. 74–75
- | Wichterlová Zuzana, 2007: *Víme, jak se vyvinou naše zásahy do památek? Jaký život můžou prožít památky, které restaurujeme?*, s. 23–24
- | Zmeškal Martin – Staněk Jan, 2011: *Koncepce restaurátorského zásahu – zlacení*, s. 36–37
- | Žáková Veronika, 2006: *Restaurování a adjustace svitků ze sbírky rukopisů a starých tisků ŽMP pro výstavu „O svitku“*, s. 33–34, obr. 63
- | Žáková Veronika, 2007: *Restaurování středověkého rukopisu ze sbírky ŽMP, restaurátorský zásah v kontextu historie restaurovaného objektu*, s. 21–22, obr. 49
- | Žáková Veronika, 2008: *Restaurování středověkého rukopisu ze sbírky ŽMP II, rekonstrukce knižní vazby*, s. 12–13, obr. 30

Seznam autorů nepublikovaných příspěvků přednesených na konferencích sdružení pro ochranu památek Arte-fakt v letech 2006–2015

- | Blažek Michal, 2007: *Restaurování v Angkoru* (konference s názvem Restaurování restaurovaného)
- | Černá Sojková Karin, 2013: *Výroba, rekonstrukce, restaurování a konzervace kovových prvků na historických knižních vazbách* (konference s názvem Kniha a knižní vazba)
- | Ďurovič Michal, 2013: *VEPA – Věda pro papírové artefakty* (konference s názvem Kniha a knižní vazba)
- | Glonek Jiří, 2013: *Knihvazačská dílna olomouckých kartuziánů* (konference s názvem Kniha a knižní vazba)
- | Křenek Karel, 2013: *Měkké vazby s vyztuženým hřbetem a jejich poškození* (konference s názvem Kniha a knižní vazba)
- | Nejedlý Vratislav, 2007: *Obecný úvod do problematiky* (konference s názvem Restaurování restaurovaného)

- | Ocks Caroline, 2015: *Consolidation of Paintings – An overview illustrated by practical examples at the Institute of Conservation, | University of Applied Arts Vienna* (konference s názvem Konsolidace uměleckých děl)
- | Pianski Jacqueline, 2009: *Nanokalk in der Steinrestaurierung* (konference s názvem Průzkumy památek)
- | Říhová Vladislava, 2013: *Knižní dary pro františkány v Moravské Třebové* (konference s názvem Kniha a knižní vazba)
- | Slovák Radomír, 2013: *Restaurování knihy a knižní vazby – otázky k oboru* (konference s názvem Kniha a knižní vazba)
- | Surma Radomír, 2010: *Technika rekonstrukční odlišitelné retuše fragmentární barokní nástropní olejomalby „Početí Panny Marie“ a „Neposkvrněné početí Panny Marie“ – Dionýz Straus (1696), Klášterní hradisko Olomouc* (konference s názvem Retuše uměleckých děl)

Seznam konferencí a dalších akcí uspořádaných sdružením pro ochranu památek Arte-fakt nebo jeho členy v letech 2006–2015

- | 2006: konference *Restaurování a ochrana uměleckých malířských a sochařských děl*. Litomyšl, bývalý zámecký pivovar, 30. listopadu
- | 2007: konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl – restaurování restaurovaného*. Litomyšl, bývalý zámecký pivovar, 29. listopadu
- | 2008: komentovaná prohlídka restaurátorských prací na zámku Kratochvíle (J. Bláha, K. Krhánková, J. Waisserová, Z. Wichterlová), Kratochvíle u Netolic, 16. května
- | 2008: konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl – restaurování – rekonstrukce – reverzibilita*. Litomyšl, bývalý zámecký pivovar, 27. listopadu
- | 2009: konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl – průzkumy památek*. Litomyšl, výstavní sál Evropského školického centra, 26. listopadu
- | 2010: konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl – retuše uměleckých děl*. Litomyšl, výstavní sál Evropského školického centra, 11. listopadu
- | 2010: výstava Arte-fakt 2010: *Restaurování práce v regionu Kutná Hora* (J. J. Alt, J. Ďoubal, K. Ďoubalová, J. Vojtěchovský), Kutná Hora, Chrám Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci, 22.7.–30. 9.
- | 2011: výstava Arte-fakt 2010: *Restaurování práce v regionu Kutná Hora* (J. J. Alt, J. Ďoubal, K. Ďoubalová, J. Vojtěchovský), Pardubice, Univerzitní knihovna, 6. 4.–31. 5.
- | 2011: konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl – koncepce restaurátorského zásahu*. Kutná Hora, Galerie Středočeského kraje, 24. listopadu
- | 2012: konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl – restaurování a obnova*. Kutná Hora, Galerie Středočeského kraje, 15. listopadu
- | 2013: přednáška *Je to hlína!* a workshop *Hlína jako tradiční stavební materiál I. a II.* (L. Machačko), Svitavy, čajovna Namaste, 5. června; Budislav u Litomyše, 14. září
- | 2013: konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl – kniha a knižní vazba*. Kutná Hora, Galerie Středočeského kraje, 28. listopadu
- | 2013: výstava *Restaurování kamenných památek v Kutné Hoře* (J. Ďoubal), Kutná Hora, Galerie Středočeského kraje, 29. 11.–12. 1. 2014
- | 2014: konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl – čištění uměleckých děl*. Kutná Hora, Galerie Středočeského kraje, 13. 11.
- | 2014: komentovaná prohlídka restaurátorských prací na renesančních sgrafitových fasádách měšťanských domů (J. Waisserová, K. Krhánková, D. Chadim), Slavonice, 30. května.–1. června
- | 2015: komentovaná prohlídka restaurovaných kachlových kamen (S. Antony Čekalová), Pražský hrad, Starý královský palác, 5. 3.
- | 2015: konference *Restaurování a ochrana uměleckých děl – konsolidace uměleckých děl*. Kutná Hora, Galerie Středočeského kraje, 19. 11.

Obr. 7. Přednáška *Je to hlína!*, Budislav u Litomyše, 2013. Foto Lenka Machačková.

Obr. 8. Workshop *Hlína jako tradiční stavební materiál*, Budislav u Litomyše, 2013. Foto Lenka Machačková.